

Avrupa ve Körfez ülkelerinin yatırım limanı

TUNUS

Tunus, yaklaşık 10,5 milyonluk nüfusuyla ve kişi başına düşen 9.489 dolar milli geliriyle tekstil, makine ve elektrikli ürünler, otomotiv parçaları, eczacılık ürünleri, ayakkabı, deri, gıda ve bilişim teknolojilerine yapılacak yatırımlar açısından rekabet avantajına sahip bir ülke.

Avrupa ve Körfez ülkelerinin yatırım limanı olarak nitelenen Tunus ekonomisi tarım, madencilik, enerji ve imalat sektörleriyle gelişen bir ekonomi olarak görülüyor. Tunus, tarım ve balıkçılıkta, özellikle zeytinyağında önemli bir tedarikçi ülke konumundadır. Dünya fosfat üretiminde ilk sıralarda yer alan Tunus, fosfatı işleyerek fosforik asit ve gübreye dönüştürmektedir. Tunus aynı zamanda önemli bir turizm merkezidir. Turizmin ülke GSYİH'si ve istihdamında rolü büyüktür. Tunus'un başta Fransa olmak üzere tüm AB ülkeleriyle önemli ticaret ilişkileri mevcuttur.

Yaklaşık 10,5 milyonluk nüfusuyla ve kişi başına düşen 9.489 dolar milli geliriyle Tunus, tekstil, makine ve elektrikli ürünler, otomotiv parçaları, eczacılık ürünleri, ayakkabı, deri, gıda ve bilişim teknolojilerine yapılacak yatırımlar açısından rekabet avantajına sahip bir ülkedir.

Tunus ekonomisi ağırlıklı olarak tarım, petrol ve fosfat sektörlerinden oluşmaktadır. Sektörlerin GSYİH içindeki payı sırasıyla tarım ve hayvancılık %9, sanayi %30,4 ve hizmetler %44'tür.

Afrika'nın en kalifiye iş gücüne sahip ülkesi olmasına rağmen Tunus'ta resmi rakamlara göre 2011 yılında %18,3 olan işsizlik oranı, 2013'ün ilk yarısında %13,2'ye gerilemiş olsa da, işsizlik ülkenin kronikleşen temel ekonomik sorununu oluşturuyor. İş gücünün %49'u hizmet, %17,9'u tarım ve %33,1'i sanayide istihdam ediliyor.

ULUSLARARASI YATIRIMLAR

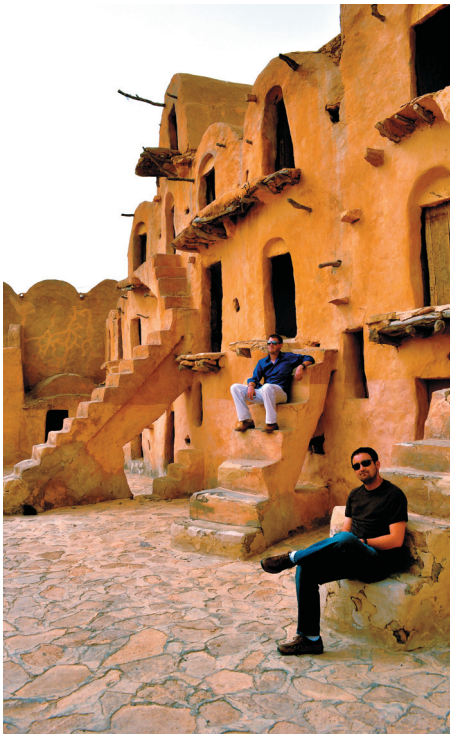
2010 yılında Tunus'ta doğrudan yabancı yatırımlar bir önceki yıla oranla %10 oranında azalarak 1,5 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu yatırımların %65'i enerji sektörüne yönelirken %26'sı imalat sanayisini, %4'ü turizmi, %8'i ise hizmetler sektörünü hedeflemiştir. İmalat sanayisine yönelik yatırımlar ağırlıklı olarak Fransa, İspanya ve İtalya gibi AB ülkelerinden gelirken, enerji yatırımlarında İngiltere'nin birinci, İtalya'nın ikinci, Avusturya'nın da üçüncü sırada yer aldığı görülmektedir. Turizmde ise en büyük yatırımcı Libya'dır.

Tunus, ihracat yapan firmalara yönelik vergi indirimleri, gümrüksüz ithalat ve diğer bazı teşvikler sağlayan "offshore" sistemi nedeniyle yabancı yatırımcılar tarafından tercih edilmektedir.

Tunus'ta yatırımı olan yabancı şirketler arasında Autoliv,







Benetton, British Gas, Danone-STIAL, Fuba Printed Circuits, Gardeur, Gruner AG, Kaschke-ZKE, Leoni AG, Philips, Pirelli-STIP, Sioen, Société Générale-UIB, Stedim Bag Technology, Téléperformance, Unilever, Van de Velde, Van Laack, Lacroix, Stanford Reynolds, Metzeler, Societe Tuniso-Algerienne de Ciment Blanc yer almaktadır.

Yabancı sermayeli şirket hissedarlarının ortak oldukları şirketlerden elde edilen kâr payları Tunus'ta vergiye tabi olmayıp yabancı ortaklar bunu serbestçe yurtdışına transfer edebilmektedir.

Tunus'ta biri Zarzis'in güneyinde, diğeri Bizerte'nin kuzeyinde olmak üzere iki serbest bölge faaliyette olup söz konusu bölgeler kapsamında yatırımcılara sunulan avantajlar arasında 10 yıl süreyle vergiden muafiyet, sermaye, gelir ve kârın serbest transferi, üretimde kullanmak kaydıyla gümrüksüz ithalat yer almaktadır.

Üretim maliyetlerindeki avantajlar, AB ile serbest ticaret alanı ve diğer Arap ülkeleriyle yapmış olduğu serbest ticaret anlaşmaları çerçevesinde Tunus'ta öncelikli yatırım alanları şunlardır:

Bilgi işlem ve haberleşme teknolojileri, elektrik elektronik, mekanik (özellikle otomotiv sektörüne yönelik mekanik parçalar ve yan sanayi), tekstil, gıda sanayii, deri ve ayakkabı.

TÜRKİYE-TUNUS ARASINDAKİ TİCARİ İLİŞKİLER

Türkiye, Tunus'un ithalat yaptığı ülkeler arasında %3'lük payla sekizinci sırada bulunmaktadır. Türkiye'yle ihracatının yaklaşık %88'ini sanayi ürünleri oluşturmaktadır. Bir diğer önemli ürün kalemi ise %12 ile tarım ve işlenmiş tarım ürünleridir. Mal bazında Tunus'a ihracatımız incelendiğinde, ihraç edilen ürünlerin başında demir ve çelik gelmektedir. Pamuk ipliği ve pamuklu mensucat, motorlu taşıtlar, mineral yağlar, makine ve cihazlar, giyim eşyası, demir ve çelikten eşya, ihraç ürünlerimiz arasında yer almaktadır.

Türkiye ile Tunus arasındaki ticari ilişkiye bakıldığında, Türkiye lehine bakiye verdiği görülüyor. 2008 yılında 1,1 milyar dolar olarak gerçekleşen Türkiye ile Tunus arasındaki dış ticaret hacmi, küresel finansal krizin etkilerinin tüm dünyada hissedildiği 2009 yılında %23 oranında gerileyerek 882 milyon dolara yükseldi. 2010 yılında toparlanmaya başlayan dış ticaret hacminin %13 oranında artarak 994 milyon dolara çıktığı, 2011 yılında ticaret hacminin %6 oranında aratarak 1,05 milyar dolara ulaştığı görülmüştür.



TOBB/DEİK Başkanı M. Rifat Hisarcıkloğlu, Türk-Tunus İş Forumu'nda yaptığı konuşmada Türkiye ve Tunus'un ortak projelerini dile getirdi.

TOBB/DEİK BAŞKANI **M. RİFAT HİSARCIKLIOĞLU:**

"Tunus'un **geleceğine yatırım** yapmak istiyoruz"

TOBB/DEİK Başkanı M. Rifat Hisarcıkloğlu, "Tunus ile kurumsal ilişkilerimizi güçlendirmek ve derinleştirmek istiyoruz. Çünkü biz iş dünyası olarak Tunus'un geleceğine yatırım yapmak istiyoruz" dedi.



Tunus Cumhurbaşkanı Moncef Marzouki ve TOBB/DEİK Başkanı M. Rifat Hisarcıkloğlu.



TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu'nun ev sahipliğinde gerçekleştirilen çalışma yemeğine Tunus Cumhurbaşkanı Moncef Marzouki de katıldı.

Türk-Tunus İş Forumu, Tunus Cumhurbaşkanı Moncef Marzouki ve beraberindeki heyetin de katılımıyla Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nde (TOBB) yapıldı. TOBB/DEİK Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu'nun ev sahipliği yaptığı foruma Tunus Cumhurbaşkanı Ekonomi Danışmanı Anis Jaziri, DEİK Türk-Tunus İş Konseyi Başkanı Levent Soylu, Türk-Tunus İş Konseyi Eşbaşkanı Khaled Mzid, Tunus İstanbul Fahri Konsolosu Mustafa Göksu ile Türk iş insanları katıldı.

TOBB/DEİK Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, forum kapsamında düzenlenen çalışma yemeğinde yaptığı konuşmada, Türkiye ile Tunus'un ticaret hacminin 1,1 milyar dolar seviyesinde olduğunu belirterek, "Bu rakam bizim dostluğumuza ve gelişen ilişkilerimize yaraşır bir seviyede değil. Ortak çabalarla bundan çok daha iyisini yapabileceğimize inanıyorum" dedi.

Türkiye ve Tunus'un ortak projelerine de değinen Hisarcıklıoğlu, Tunus'ta Türk firmalarının da yer alacağı bir Organize Sanayi Bölgesi (OSB) kurulması için gerekli adımlarının atıldığını ve söz konusu OSB için OSTİM'in örnek alındığını bildirdi. Hisarcıklıoğlu, Tunus heyeti ile OSTİM arasında geçen sene imzalanan protokolle Tunus'a ilk sanayi şehrinin kurulmasının planlandığını ifade etti.

> **"KÜRESEL İŞ KÖPRÜLERİ GİRİŞİMİ AB'NİN, TÜRKİYE'NİN, TUNUS'UN, MISIR'IN VE FİLİSTİN'İN BİRLİKTE KAZANACAKLARI BİR GİRİŞİM. TÜRK VE TUNUS FİRMALARINI BU PROJEYE DESTEK VERMEYE ÇAĞIRIYORUM."**
>
> **M. RİFAT HİSARCIKLIOĞLU** | TOBB/DEİK Başkanı

KÜRESEL İŞ KÖPRÜLERİ GİRİŞİMİ

TOBB/DEİK Başkanı M. Rifat Hisacıklıoğlu, Avrupa Birliği (AB) Türkiye Delegasyonu'nun desteği ile Ekonomi Bakanlığı ve TOBB tarafından yürütülen Türkiye-AB İş Köprüleri Girişimi'nin odak noktalarının Mısır, Tunus ve Filistin olduğunu belirtti. Hisarcıklıoğlu, bu girişim kapsamında Türkiye ve AB üyesi ülkelerden yaklaşık 172 firmayı bir araya getirdiklerini söyledi. Mersin ve Antalya'da yaklaşık 800 iş görüşmesi gerçekleştirildiğini dile getiren Hisacıklıoğlu, "Amaç, firmalarımız arasında üçlü işbirliklerinin tesis edilmesidir. Küresel İş Köprüleri Girişimi, AB'nin, Türkiye'nin, Tunus'un, Mısır'ın ve Filistin'in birlikte kazanacakları bir girişim. Türk ve Tunus firmalarını tüm tarafların kazanacağı bu projeye destek vermeye çağırıyorum" dedi.

Türkiye'nin sahip olduğu stratejik derinlik, ekonomik başarı ve yönetim biçimiyle geniş bir coğrafyada cazibe merkezi haline geldiğini belirten Hisarcıklıoğlu, Türk özel sektörünün hem ekonomik gücü hem de kültürel ve tarihi bağları sayesinde Orta Asya'da, Orta Doğu'da, Kuzey Afrika'da ve Doğu Avrupa'da rahatlıkla iş yapabildiğini vurguladı.



Tunus Cumhurbaşkanı Mocef Marzouki, ülkesinde demokrasiyi tesis ederken iş dünyasının önerilerinin dinleneceğini belirtti.

TUNUS CUMHURBAŞKANI **MONCEF MARZOUKI:**

"Tunus'a yatırım, 300 milyonluk **Arap dünyasına yatırımdır"**

Tunus Cumhurbaşkanı Moncef Marzouki, ekonomideki gelişmenin iş insanlarının yatırımıyla olduğunu vurgulayarak, "Tunus'a yapılacak her yatırım size kâr olarak geri dönecektir. Tunus'a yapılan yatırım aynı zamanda 300 milyonu aşan nüfusuyla Arap dünyasına yatırım demektir" dedi.

Tunus Cumhurbaşkanı Moncef Marzouki, Türk-Tunus İş Forumu'nda yaptığı konuşmada, Tunus'un Arap baharına öncülük ettiğini ve bu açıdan laboratuvar niteliği taşıdığını belirtti. Batı'nın Tunus'taki devrimin başarılı olmasını dilediğini söyleyen Marzouki, Tunus'ta yaşanacak olası bir başarısızlığın diğer tüm Arap ülkelerinde de tökezlemeye yol açacağına inanıldığını dile getirdi. 30 yılı aşkın bir süre diktatörlükle yönetilen Tunus'ta bugün artık özlemini çektikleri demokrasinin tesis edilmeye çalışıldığına vurgu yapan Marzouki, "Eğer bugünkü noktaya 30 yıl önce gelseydik her şey bambaşka olurdu. Artık merkez noktasına halkı koyan ve halka hizmet etmek isteyen bir yönetim için çalışıyoruz. Önceliğimiz vatandaşımız" diye konuştu.

Tunus'un hedeflerini anlatan Marzouki, bu hedeflerin ancak iyi ve güçlü bir ekonomiyle gerçekleşebileceğini ifade ederek şöyle konuştu:





Tunus Cumhurbaşkanı Muncef Marzouki, ziyaretinin anısına TOBB Protokol Anı Defteri'ni imzaladı.

TOBB DEİK Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Tunus Cumhurbaşkanı Muncef Marzouki'ye çini işlemeli bir plaket takdim etti.

"Ekonominiz iyi değilse hedeflerinize ulaşamazsınız. İşte burada ekonominin rolü ortaya çıkıyor. Ekonomideki gelişme de elbette iş insanlarının yatırımlarıyla mümkün olabilir. Artık Tunus'ta yabancı sermayenin önüne set çeken her türlü koşul iyileştirilmeye çalışılıyor. Yabancı sermayenin önü açılmak isteniyor."

TUNUS İŞ DÜNYASI İÇİN FIRSATLARLA DOLU

Tunus Cumhurbaşkanı Marzouki, ülkesinde kadın erkek, genç, yaşlı herkesin daha güçlü ve daha demokratik bir Tunus için çalıştığını belirterek, "En kısa sürede sivil anayasa vatandaşın önüne konulacak, seçimler yapılacak, yasama meclisi kurulacak. Dışliler dönmeye başladı, süreç işliyor. Bu aşamada iş dünyasının tavsiyeleri de dinlenecek. Onun için sizin önerilerinize, tecrübelerinize ihtiyacımız var. Sizi temin ederim Tunus'a yapılacak her yatırım size kâr olarak geri dönecektir. Tunus'a yapılan yatırım aynı zamanda 300 milyonu aşan nüfusuyla Arap dünyasına yatırım demektir. Yatırımlarınız başarı öykülerine ilham verecek. O yüzden desteğinizi bizden esirgemeyin."

Tunus'un iş dünyası için fırsatlarla dolu olduğuna dikkat çeken Marzouki, ülkesinin ihtiyaç duyulan iş gücü ve kalifiye elemana sahip olduğunun altını çizdi.

Marzouki, "Bunu reklam olarak algılamayın ama Tunus artık herkes için istikrarlı ve güvenli bir ülke. Gelin, görün ve deneyin. Tunus, güneyden Afrika'ya, kuzeyden Avrupa'ya, batıdan Mağrip ülkelerine, doğudan ise Orta Doğu'ya açılan bir konumda. Bizim ortak geçmişimizde çok güzel ilişkilerimiz var. O yüzden diyorum ki, yaşasın Türk-Tunus dostluğu, yaşasın Türk-Tunus işbirliği" diye konuştu.

Jaziri: "Türkiye-Tunus ilişkilerinin geleceği garanti altında"



Çalışma yemeği öncesinde gerçekleştirilen Türk-Tunus İş Forumu'nda konuşan Tunus Cumhurbaşkanı Ekonomi Danışmanı Anis Jaziri, Türk iş dünyasından beklentilerinin, tecrübelerini Tunus'la paylaşmalarını talep ederek, özellikle güneş ve rüzgâr enerjisi konusunda ülkesinin büyük fırsatlar sunduğunu söyledi. Türk iş insanlarına, Tunus'ta yatırım fırsatlarından birlikte yararlanma önerisinde bulunan Jaziri, "Türkiye-Tunus ilişkilerinin geleceği garanti altındadır, geçmişi sağlam temellere dayalıdır" diye konuştu.

Tunus'un İstanbul Fahri Konsolosu Mustafa Göksu da, birçok Tunuslunun Türk kökenli olduğunu ve bundan gurur duyduğunu anlattı. Tunus'un sahip olduğu altyapı ve eğitimli nüfusuyla bölgede yatırım için iyi bir pazar imkânı sunduğunu belirten Göksu, iki ülke arasındaki serbest ticaret anlaşmasıyla bir süre sonra gümrük vergisinden kaynaklanan masrafların sıfırlanacağına dikkat çekti. Göksu, Libya'daki siyasi ve sosyal istikrar sağlanana kadar Tunus'un, bölgede yatırım yapılabilecek en iyi ülke olduğunu vurguladı.